

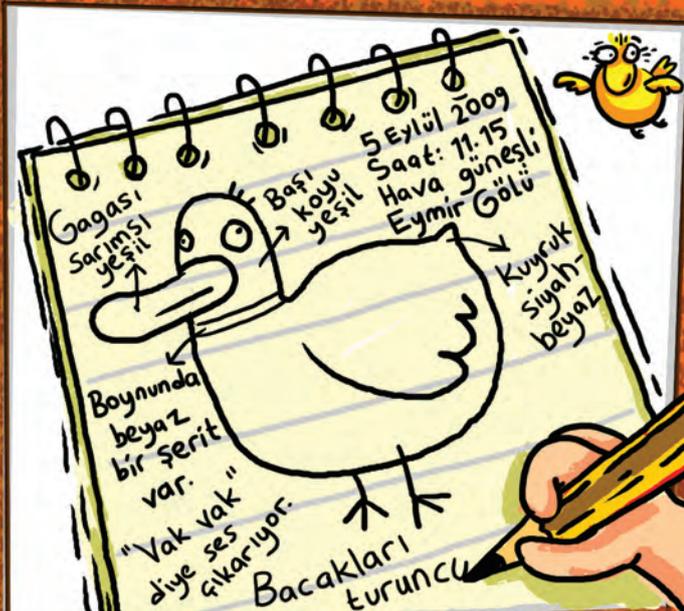
Kuşları Gözlemliyorum

Kuşları sever misiniz? Peki, bir kuş gördüğünüzde dikkat kesilip onu incelemeye başlar mısınız? Ya da kuş sesleri ilginizi çeker mi? Öyleyse gerçek bir "kuş gözlemcisisiniz"!

Kuş gözlemciliğine henüz başlamamış olanlar için başlangıçta tüm kuşlar birbirine benziyormuş gibi görünebilir. Örneğin, serçe ve ötlegen gibi aynı büyüklükteki kahverengi kuşları birbirinden ayırt etmek zordur. Kuşları birbirinden kolayca tanıyabilmek için ansiklopedilere ya da rehber kitaplara bakabilirsiniz. Bu sayımızda biz de sizin için "Amatör Kuşbilimcinin Elkitabı" adlı bir rehber kitap hazırladık. Bu elkitabında ülkemizde yaşayan pek çok kuşla ilgili bilgilere yer verdik. Kuş gözlemciliğine adım atarken bu elkitabından yararlanabilirsiniz. Ayrıca TÜBİTAK Popüler Bilim Yayınları'nın "Kuşlar", Doğal Hayatı Koruma Derneği'nin "Türkiye ve Avrupa'nın Kuşları" ve Kuş Araştırmaları Derneği'nin "Kuş Gözlemcisinin Cep Kitabı" adlı kitaplarını da inceleyebilirsiniz.

Bir kuş gözlemcisi için en gerekli malzemelerden biri gözlem defteridir. Küçük bir defter bu işi görür. Kuş gözlemcileri, defterlerine gördükleri kuşların özellikleri, gözlem yeri, tarihi, saati ve hava durumu gibi bilgileri not ederler. Hatta kuşların basit çizimlerini yaparlar. Bu önemli bilgileri kaydedip ilgili kuruluşlara iletirler. Böylece kuşları koruma çalışmaları yapan kuruluşlar ve kuşbilimciler bu bilgileri kullanarak kuşların sayısındaki azalma ve artışları izler. Kuşların sayılarında bir azalma fark ettiklerinde bunun nedenlerini araştırırlar. Ardından da bu nedenleri ortadan kaldırmaya çalışırlar.

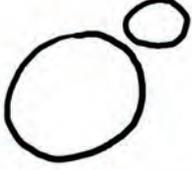

Kuş Çizimi Yaparken

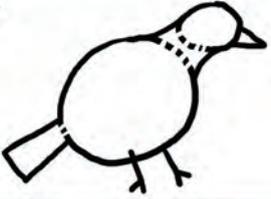
Kuş gözlemi yapanlar için hızlı not almak ve çizim yapmak önemlidir. Siz de kuş çizimlerini hızlı yapabilmek için aşağıdaki adımları izleyebilirsiniz.

1

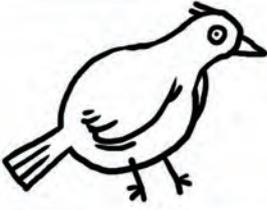
Baş ve vücut için iki oval çizin.

2

Bunlara gaga, boyun, kuyruk ve bacakları ekleyin.

3

Kuşun diğer belirgin özelliklerini de ekleyin.

Kuşları, çoğu zaman uzaktan gözlemlemek zorunda kalırız. Çünkü genellikle insanlardan uzak durmayı tercih ederler. Bu durumda bir dürbün işimizi çok kolaylaştırır. Hafif, küçük ve 6 ya da 7 kez büyüten bir dürbün işinize yarayabilir. Dürbününüzün boyun askısının olması da kolaylık sağlar. Dürbününüzü boynunuza takıp rahatça hareket edebilirsiniz.

Kuş gözlemciliğine başlamak için en uygun yer bahçeniz, balkonunuz ya da evinizin yakınındaki bir parktır. Böylece sık sık gözlem yapabilirsiniz. İlk kez gördüğünüz bir kuşu dikkatle gözlemleyin. Nerede durduğunu, büyüklüğünü ve uçuşunu inceleyin. Suyun içinde mi, yoksa ağacın tepesinde mi duruyor? Kanatlarını hızlı mı, yavaş mı çırpıyor? Serçe gibi küçük mü, karga kadar büyük mü, yoksa daha da mı büyük? Neler yapıyor? Tüylerinin rengi, gagasının biçimi ne? Kuyruğunun duruşu nasıl? Tüm bunları defterinize not edin. Daha sonra da gördüğünüz kuşu elkitabınızda bulmaya çalışın.

Fotoğraf: Robert Dewar

Saka, çok güzel öten bir kuştur. Aynı zamanda çok da renklidir. Bazen tek başına, bazen de küçük gruplar halinde görürsünüz.

Fotoğraf: Dave Appleton

Kumru, her yerde görebileceğiniz bir kuştur. Balkonunuza yuva bile yapabilir. En belirgin özelliği boynundaki siyah lekedir.

Fotoğraf: David Friel

Büyük baştankarayı uzaktan bile tanıyabilirsiniz. Siyah başı, beyaz yanağıyla kendini hemen belli eder.

Fotoğraf: Brian Scott

Evlerin çatılarına daha dikkatli bakın. Kukumav merakla sizi izliyor olabilir.

Fotoğraf: Karl Jonsson

Küçük karga, biraz gürültücüdür. Sarı gözleri, gri boynuyla diğer karga türlerinden ayırt edebilirsiniz.

Serçeyi çoğunuz bilirsiniz. Peki, erkeğinin tüylerinin daha canlı renklerde olduğunu biliyor musunuz? Tıpkı bu fotoğrafta olduğu gibi.

Fotoğraf: David Friel

Kuşları biraz tanımaya başladıktan sonra ailenizle ya da arkadaşlarınızla birlikte parklara, bahçelere, doğal alanlara keşif gezileri düzenleyin. Her gezinizde birçok kuş türüyle karşılaşabilirsiniz. Kim bilir, belki bir büyük baştankaranın "tiçir tiçir" diye ötüşüne tanık olabilirsiniz. Ya da alakargaların meşe palamutlarını gagalarına sıkıştırıp taşıyışlarını görebilirsiniz. Belki de zarif sumrular, renkleri sayesinde bozkırda kolayca gizlenen toylar ve çöl koşarları ya da sesleri klaksona benzeyen sakarmekelerle karşılaşabilirsiniz. İlkbahar ve sonbahar kuşların göç mevsimi olduğundan bu dönemlerde daha çok kuş görebileceğinizi unutmayın.

İzmir'den Kars'a, Samsun'dan Hatay'a kadar ülkemizin pek çok ilinde kuş gözlem toplulukları var. Bu topluluklar, zaman zaman bir araya gelerek kuş gözlemi yapıyor. Ailenizle birlikte bu topluluklara katılabilirsiniz. Yaşadığınız yerde bir kuş gözlem topluluğu yoksa okulunuzda öğretmenleriniz ve arkadaşlarınızla birlikte bir topluluk oluşturabilirsiniz.

Dünya Kuş Gözlem Günü Kutlu Olsun

Her yıl, ekim ayının ilk hafta sonunda Dünya Kuş Gözlem Günü kutlanır. Kuş Gözlem Günü'nün kutlandığı hafta sonunda dünyadaki kuş gözlemcileri gördükleri kuşları kaydeder. Daha sonra bu kayıtları, ülkelerindeki ilgili kuruluşa gönderirler. Tüm kayıtlar toplandığında, her ülke en çok görülen kuş türlerini ve bunların sayılarını diğer ülkelerle paylaşır. Siz de Dünya Kuş Gözlem Günü kutlamalarına katılmak isterseniz, yaşadığınız yerde herhangi bir etkinlik düzenlenip düzenlenmediğini www.dogadernegi.org adresinden öğrenebilirsiniz.